Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Азнакай шәһәренең
“Катнаш төрдәге 16 нчы “Сказка” балалар бакчасы” мәктәпкәчә белем
бирү муниципаль бюджет учреждениесе

КАБУЛ ИТЕЛДЕ
Азнакай шәһәренең
№16 “Сказка” балалар бакчасы
педагогик киңәшмәсендә
Протокол №1 25.08.2023 ел

РАСЛАНДЫ
Азнакай шәһәренең
№16 “Сказка” балалар бакчасы
мөдире
_______________ Л.С. Шигапова
Боерык №11 25.09.2023 ел

“Тылсым илендә”

5-6 яшьлек балалар өчен
өстәмә белем бирү программа

Программаны төзеде:
1 квалификацион категорияле
тәрбияче
Зәкиева Г.М

Азнакай шәһәре, 2023 ел

Эчтәлек

Кереш өлеш 3-7 бит

Аңлатма язуы 7

Программаның максаты һәм бурычлары 8

Программаның актуальлеге 8

Көтелгән нәтиҗә 10

Программаның билгеләнеше 11

Эчтәлекне тәэмин итү принцибы 12

Күрсәтмәлелек чаралары 13

Программаның эшләү этаплары 13

Программада эшләү төрләре 13

Программаның тематик планы 14

Программаның комплекслы-тематик планы 17

Мониторинг 29

Кулланылган әдәбият 31

Кереш өлеш

Чал гасырлар аралыгында
Йолдыз булып янасы бар!
Юл бирегез нарасыйга-
Анын ерак барасы бар,
Үзенә юл ярасы бар!

Р.Әхмәтҗанов.

Безнең балачак инде күптән артта калды.Шулай да балачак безне һәрвакыт озата бара,безнең белән янәшә атлый.Балачакны гел кайтарасы килә,аның матур мизгелләре гел искә төшеп тора.Без әле дә күп әйберләргә балачак күзлегеннән карыйбыз,балачак тавышы белән сөйлибез.Ничек кенә шул балачакка кайтып килергә...

Балачак кеше тормышының уеннарга иң бай чоры.Әйдәгез,бергәләшеп театр уйныйбыз.Театр-балалар өчен сәнгатьнең иң аңлаешлы бер төре. Театральләштерелгән уеннар балачак дөньясына юл ача.Театральләштергән уеннарны балалар бик яраталар,чынбарлык итеп кабул итәләр,һәрбер бала үз ролен уйнарга тели.Моңа ничек ирешергә? Театр нәниләрнең иҗади һәм рухи потенциалларын ачарга,социаль тирәлеккә яраклашырга ярдәм итә.Алар үзләрен иреклe,табигый тоталар,иркен хис итәләр,сәләтләре ачыла.Уеннар аша сабыйлар шәхес буларак җәмгыятьтә үз урыннарын табарга өйрәнәләр, әйләнә-тирә белән танышалар,әхлак нормаларын үтәгәндә мөстәкыйльлек күрсәтәләр,дөрес фикерлиләр,иҗади сәләтләре ачыла.

Театральләштерелгән уеннар күп кенә актуаль педагогик һәм психологик проблемаларны чишәргә ярдәм итәләр,бигрәк тә:

-шәхеснең коммуникатив яктан үсүен тәэмин итү;

-әхлак тәрбиясе бирү;

-эстетик зәвык формалаштыру;

-сөйләм телен үстерү һәм камилләштерү;

-конфликтлы очракларны чишәргә күнектерү,уңай эмоциональ халәт тудыру;

-хәтерне үстерү,ихтыяр көче тәрбияләү.

Балаларда милли үзаң тәрбияләү-мәктәпкәчә белем һәм тәрбия бирү учрежденияләренең төп бурычларының берсе.Балаларны татар телендә дөрес һәм матур итеп сөйләшергә өйрәтүдә,аларны сәнгатьле сөйләм күнекмәсе булдыруда сюжетлы-рольле уеннар,сәхнә эшчәнлеге оештыру да аеруча нәтиҗәле.

Балаларның бөтен тормышы уенга бай.Һәр бала үз ролен уйнарга тели.Әмма моны ничек эшләргә? Баланы уйнарга,рольне үз өстенә алырга өйрәтергәме? Ә моңа,һичшиксез, театр ярдәм итәчәк.

Театральләштерелгән эшчәнлек күп кенә педагогик бурычларны хәл итәргә мөмкинлек бирә,бигрәк тә сөйләм,интеллектуаль һәм сәнгать-эстетик үсеш

өчен,һәм шулай ук балаларны тәрбияләү,баланы рухи кыйммәтләргә тарту чарасы.

Театральләштерелгән эшчәнлек-мәктәпкәчә яшьтәге балаларда эмпатия үсешенең мөһим чарасы,ягъни кешенең мимика,интонация,ишарәләр буенча эмоциональ халәтен тану сәләте.

Уеннар рәвешендә тәкъдим ителгән халык иҗаты җылылык,игелек атмосферасын тудыра,сабыйларның әйләнә-тирәгә карата эмоциональ уңай мөнәсәбәтен формалаштыруга һәм аларның танып белү үсешенә ярдәм итә. Театральләштерелгән эшчәнлек сюжет-рольле уен белән тыгыз бәйләнгән,шуңа күрә уеннарның күбесе балаларның көндәлек мәнфәгатьләрен чагылдыра.Таныш шигырьләр һәм җырлар нәниләр өчен материал булып тора.Балаларның эчке киеренкелеген бетерү максатында кечкенә этюдлар үткәрү файдалы,аларда эмоциональ халәт балаларга сүз һәм музыка җайланмалары ярдәмендә тапшырыла.

Педагогик җитәкчелекнең мөһим максаты-баланың хыялын,аның иҗади сәләтен уяту.

Сәхнәләштерелгән күренешләрдә үзенең сәләт-мөмкинлеген сынап карау балага чиксез шатлык китерә.Мәктәпкәчә яшьтәге балалар бигрәк тә тәэсирләнүчән була.Алар экиятләрне сәхнәләштергәндә уңай персонажларга теләктәшлек итә,аларныңхәленә керә.Бу яшьтә балаларның күзаллау һәм уйлап табу сәләте көчле,алар фантазиягә бай.Шуңа күрә дә балалар үзләре уйнаган экиятнең төп идеясен яхшырак аңлый.Сәхнәләштерү аша балалар үзләренең сәләтләрен күрсәтә алалар.

Сөйләм телен үстерүдә экиятләрнең роле зур.Театр балаларны сихри дөньяга алып керә,аларның иҗади фикерләү сәләтен ачарга ярдәм итә,сөйләм телен үстерә,эстетик һәм әхлакый тәрбия бирә. Сәхнәләштергәндә балаларның сүз байлыгы арта,аваз культурасы,интонацияле сөйләве тәрбияләнә.Рольне уйный-уйный,бала экият дөньясына кереп китә,татар телен истә калдыру җиңеләя.

Урта төркемдә балаларны театральләштерелгән эшчәнлек белән таныштыру бурычы катлаулана.Алар экиятләрдәге хәлгә үз мөнәсәбәтен төгәлрәк белдерергә өйрәнәләр.Балаларда персонажларның щхлакый сыйфатлары турында күзаллау үсеш ала.Бу яшьтә сүзләрне дөрес әйтүгә,тәкъдимнәр төзүгә бирергә кирәк.Балалар сөйләме өстендә эшләү өчен әйтенүләр,мәзәкләр,такмазалар,артикуляцион күнегүләр кулланыла.

Сәнгатьле сөйләмгә гадәт баланы аудитория алдында чыгыш ясауга җәлеп итү юлы белән генә тәрбияләүгә мөмкин.Театраль яктан –балаларның уен тәҗрибәсе киңәя.Алар хәрәкәт ролендә һәм текстны яраштыра башлыйлар,пантомимика кулланалар.Методлар һәм алымнар катлаулана.

Балалар кирәкле атрибутларны мөстәкыйль сайларга,материалларны һәм костюмнарның элементларын вариатив файдаланырга сәләтле,кирәкле атрибутлар әзерләү процессына кертелә.

Өлкән төркемдә образлы башкару күнекмәләре камилләштерелә, башкарыла торган рольгә аңлы һәм җаваплы карый башлыйлар.Бала мини-спектакльләр куярга сәләтле була башлый.Баланы үз тәненә ия булырга

өйрәтү,хәрәкәт пластикасын үстерү,үз гамәлләрен башка герой белән килештерү бурычы куела.Сәнгатьлелек (интонация,мимика,пантомима) элементларына өйрәтүгә зур игътибар бирелә.Чыгышлардан соң балаларның артистлык сәләтләре яхшыра.Балаларга театральләштерелгән эшчәнлектә диалогларга бай сценарийлар куллананыла.Театральләштерелгән эшчәнлектә экиятләр,сәхнә күренешләре уйнала,иллюстрацияләр буенча рольле диалоглар,мөстәкыйль импровизацияләр,драматизация,башкару сәнгатьлелеген формалаштыру буенча күнегүләр,балаларның социаль-эмоциональ үсеше буенча күнегүләр үткәрелә.

Театральләштерелгән эшчәнлекне файдаланып,үзара бәйле мәсьәләләр комплексын хәл итәргә мөмкин:

-танып белү үсеше-чынбарлык турында төрле яклы күзаллауларны үстерү (театрның төрле төрләре;кешеләр һөнәрләре,театр уйлап чыгаручылар;табигать күренешләрен,хайваннарның һәм кошларның үз-үзләрен тотышын күзәтү);

-социаль үсеш-уртак эшчәнлек барышында балалар арасында уңай мөнәсәбәтләр формалаштыру;баланың үзенә карата хөрмәтен тәрбияләү; хис-кичерешләрне үстерү;аралашуның этик кыйммәтле ысулларын тәрбияләү;

-сөйләм үсеше –монологик һәм диалогик сөйләмне үстерүгә ярдәм итү;сүзлекне образлы аңлатмалар,чагыштырулар,синонимнар,антонимнар, эпитетлар белән баету;аралашуның тәэсирле чараларына ия булу;

-эстетик үсеш-әдәбиятка тартылу,хыял үсеше,сәнгать образын булдыру,сурәтләү алымнарының мөстәкыйль табылуына өйрәтү;

-хәрәкәтләрне үстерү-гамәлләрне һәм сөйләмне килештерү,иҗади хәрәкәттә кәефне чагылдыра белү,образның үсеш характеры һәм процессы, башкаруның сәнгатьлелеге.

Театр эшчәнлеген оештырганда түбәндәге принциплар исәпкә алынырга тиеш:

-эш тематикасының һәм ысулларының төрлелеге;

-педагогик процессны оештыруның барлык рәвешләренә театральләштерелгән уеннарны көн саен кертү;

-балаларның максималь активлыгы;

-ата-аналар белән хезмәттәшлек итү;

-төрле вариацияләрдә хәрәкәтләрнең,сөйләмнең,мимиканың, пантомимикларның ярашуын исәпкә алып,сайлап алу һәм күнегүләр.

Театральләштерелгән уеннар эчтәлеге буенча төрлечә булырга,әйләнә-тирә чынбарлык турында мәгълүмат алып барырга тиеш,шуңа күрә сюжетлар төзелә торган сәнгать әсәрен җентекләп уйларга һәм сайлап алырга кирәк. Балалар бакчасында тәрбия эше эчтәлеген яңарта бару, инновацион технологияләрне куллану — тормыш таләбе. Бүген тәрбия эчтәлеге күпкырлы һәм ул үзенә түбәндәге өстенлекле юнәлешләрне берләштерә: балаларның физик һәм әхлакый сәламәтлеген саклау, ныгыту, интеллектуаль тәрбия бирү һәм үстерү, шәхестә культуралылык сыйфатлары һәм рухи кыйммәтләр булдыру; гражданлык тәрбиясе һәм патриотик тәрбия бирү, төрле җенестәге балаларның үзара дустанә мөнәсәбәте һ.б.

Баланы төрле яклап үстерү өчен, иң беренче чиратта, аның нәрсәгә сәләтле булуын ачыклау да җитә. Бу очракта күпләгән санда түгәрәкләргә йөртүдән тыш, аңа туры килә торган берсен сайлап алырга мөмкин. Бакчадагы гомуми шөгыльләрдә бала яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән аралашырга, әйберләрне танып белергә өйрәнә. Балаларны берләштерүдә, зурлар белән аралашуга өйрәтүдә, сөйләм телен үстерүдә, җәмгыятьтә үзен-үзе тота белеп, актив һәм сәләтле кеше булып үсүендә сәхнәләштерү эшчәнлегенең әһәмияте бик зур. Баланың бөтен тормышы уен. Уенда бала тирә- юнь турында, җәмгыятьнең законнары, кешеләрнең үзара аралашу матурлыгы турында мәгълүмат алып кына калмый, ә бу дөньяда яшәргә, үзенең мөгамәләләрен төзергә өйрәнә. Ә бу баланың игътибарлы, яхшы хәтерле, дөрес, матур, әйбәт сөйләшә белүен таләп итә. Сәхнәләштерү уеннарында катнашып, балалар образлар, төсләр, авазлар аша тирә- юнь белән танышалар, ә сораулар балаларны уйларга, анализларга, йомгаклау ясарга мәҗбүр итә. Сәхнәләштерү эшчәнлеген алып барганда, һәр бала үзенең кичерешләрен, тойгыларын, теләкләрен, карашларын гадәти сөйләшкәндә генә түгел, ә чит тыңлаучылар алдында күрсәтә алырлык шартлар тудырырга һәм яшьтән үк өйрәтергә кирәк. Еш кына без киң белемле, сәнгатьле сөйләшә белүчеләрне оялчан икәнен, чит кешеләр алдында югалып калуларын күзәтәбез. Бу проблемалар булмасын өчен, балалар бакчасында театр куюю бик зур булышлык күрсәтә. Сәхнәләштерелгән уеннар балаларны шатландыралар. Спектакльләрдә катнашып, балалар тирә-юнь белән, төсләр, авазлар белән танышалар, ә уйланылып куелган сораулар балаларны анализларга, уйланырга, нәтиҗәләр ясарга өйрәтә. Сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәнү барышында, сизелмичә баланың сүз байлыгы арта, бала чиста, дөрес, аңлаешлы итеп сөйләргә өйрәнә. Сүзлек формалаша- яңа сүзләр белән баетыла.

Театрда балалар бик теләп катнашалар,бигрәк тә рус балалары бик теләп катнаша. Махсус театральләштерелгән тамашалар балаларның сөйләмен үстерүдә мөһим чара.

Балалар бакчасында театр балаларны тормышта һәм кешеләрдә гүзәллекне күрергә өйрәтә,гүзәл һәм игелекле тормыш алып баруга омтылу тудыра.Театрга мәхәббәт балаларда балачак хатирәләре генә түгел,ә балалар бакчасында яшьтәшләре,ата-аналары һәм тәрбиячеләре белән бергә уздырылган бәйрәм истәлеге дә булып кала.

Әгәр дә мин балада театраль уеннарга кызыксыну уятканмын, ә сабый уйнарга теләк белдергән,миңа ышаныч күрсәткән икән-димәк хыялланырга,
иҗат итәргә мөмкин!

Аңлатма язуы

Эстетик –сәнгать юнәлешенең театр түгәрәге прграммасында балалар бакчасында 5-6 яшьлек балалар белән театраль түгәрәк эшчәнлеге алып бару өчен төзелгән программа :аңлатма язуы,еллык тематик план,еллык комплекслы-тематик план,методик тәкъдимнәр һәм түгәрәк эшчәнлегенең эшкәртмәләре бирелә.Бу программа туган телебезгә хөрмәт,театр сәнгатенә кызыксыну,сәхнәдә чыгыш ясап карау теләге уяту,татар халык авыз иҗатына һәм матур әдәбиятка мәхәббәт тәрбияләү максатын куя.

Программа үстерешле белем бирү һәм дидактик принципларга нигезләнеп язылды.Балаларның яшь үзенчәлекләре,индивидуаль сәләтләре,биремне башкару өчен көче җитү мөмкинлекләреисәпкә алынды.

Баланың мәктәпкәчә яшьтәге чоры-тирә-юньне йотлыгып өйрәнү,күп кичерешләрне үзенә туплау,кеше шәхесе формалашуда иң мөһим чор.Соңгы елларда тормышыбызда,яшәешебездә бара торган үзгәрешләрнең берсе-туган телгә,халыкның милли мәдәниятенә,рухи дөньясына игътибары көчәю.Бу исә бала туган көненнән башлап ана телендә тәрбия бирә башлауны,балалар бакчаларында максатлы рәвештә сабыйларны үз туган теленә өйрәтүнең иң актуаль мәсьәләләр рәтенә куйды.Ана теле-тою,сизү,йөрәк теле,рухи тамыр.
Рухи тамырдан акыл,фикер эшчәнлегенә,белем һәм күнекмәләр туплауга,кешеләрне,дөньяны танып белүгә юл кыскарак.Театраль уеннар барышында баланың характеры формалаша,логик фикерләве,танып-белү эшчәнлеге арта.Аларның күзәтүчәнлеге һәм кызыксынучанлыгы күзаллау үсеше белән бәйле.Бала фикер йөртә,бәхәсләшә,исбатлый,җавап бирергә өйрәнә.

Программа балаларның эстетик сиземләү,сәнгатьле сөйләм,иҗади сәләтләрен үстерүне күздә тота.Мөһим бурычлар-балаларның башкару осталыкларын үстерүне дәвам иттерү,үз теләкләре белән мөстәкыйль рәвештә хикәя,яттан шигырь сөйләү,аларны үзләре уйлап чыгару,алган тәэсирләре белән уртаклашырга,җырлы-биюле уеннар уйнарга омтылышларын үстерү,матур әдәбият әсәрләренең төрле жанрлары белән танышу,аларны аера белү,геройларның кылган гамәлләренә дөрес бәя бирә белергә өйрәтү.Бу максатларда төрле курчак,кулдан ясалган уенчык, атрибутлар,костюмнардан,декорацияләрдән файдалану яхшы нәтиҗә бирә.

Театр эшчәнлеге уңышлы һәм нәтиҗәле узсын өчен:

-тиешле педагогик шартлар тудыру;
-өйрәтү эшчәнлеген яңарту;
-нәтиҗәле алымнардан файдалану;
-түгәрәк эшчәнлеген максатка ярашлы рәвештә алыштырып тору;
-педагогның балаларны яратып,күңел биреп,иҗади эшләве кирәк.

Тәкъдим ителгән материал балаларны олы,катлаулы,гаять кызыклы театр дөньясына алып керүдә һәм театраль белем серләренәөйрәтүдә файдалы ярдәмлек булыр дип ышанам.

Программаның максаты:

Театральләштерү алымнарын кертү аша балаларда театр сәнгатенә кызыксыну һәм омтылыш,зур сәхнәдә чыгыш ясап үзеңне сынап карау теләге уяту;балалар әдәбиятының иң матур үрнәкләре,татар халык авыз иҗатының төрле формалары белән таныштыру аша әдәби телдә сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен камилләштерү,эстетик зәвыкларын,иҗади сәләтләрен,башкару осталыкларын үстерү;халкыбызның әдәбияты.сәнгате,мәдәнияты,гореф-гадәтләре үрнәгендә әхлаклы ,югары культуралы шәхесләр тәрбияләү;

информация киңлегендә ориентлаша, мөстәкыйль рәвештә яхшы юнәлешне сайлый, чишелеш кабул итә белә торган бала тәрбияләү,сәхнәләштерү аша балаларның сөйләм телен үстерү.

Бурычлар:

-Балаларга театр турында белем бирү, театрның төрләре белән таныштыру;

-Сәнгать әсәрләре аша балаларның эстетик зәвыгын үстерү, сөйләм телен баету, аралашу культурасы тәрбияләү;

- Әкият геройларының хис – тойгыларын, халәт – кичерешләрен дөрес тасвирлый белергә өйрәтү;

-Театр сәнгатенә карата мәхәббәт, татар телен өйрәнүгә кызыксыну уяту;

- Әкиятләр белән кызыксынуларын үстерү, коллектив эшендә катнашу теләге тәрбияләү;

-Матурлыкка омтылыш, сәнгать кешеләренә хөрмәт тәрбияләү;

-Төрле театральләшкән тамашалар күрсәтү аша балаларда артистлык сәләтен үстерү.

Программаның актуальлеге:

Белем бирү стандартларының яңалыгы-белем һәм тәрбия алуда универсаль гамәлләрнең берсе–коммуникатив гамәлләрнең камил формалашуы.Ягъни,баланың үз фикерен диалогта һәм монолог рәвешендә башкаларга дәлилле итеп,әңгәмәдәшен кимсетмәслек итеп җиткерә белүгә әзерләү.Бу таләп-түгәрәкнең актуальлеген раслаучы мөһим дәлил дә.

Баланы төрле яклап үстерү өчен,иң беренче чиратта,аның нәрсәгә сәләтле булуын ачыклау да җитә.Бу очракта күпләгән санда түгәрәкләргә йөрүдән тыш,аңа туры килә торган берсен сайлап алырга мөмкин.

Балаларны берләштерүдә,зурлар белән аралашуга өйрәтүдә,сөйләм телен үстерүдә,җәмгыятьтә үз-үзен тота белеп,актив һәм сәләтлекеше булып үсүендә сәхнәләштерү эшчәнлегенең әһәмияте бик зур.

Бу-бүгенге көндә бик актуаль.Театр-балаларга якын булган сәнгать төре.Шуның нәтиҗәсендә заманча педагогика һәм психология алдында торган проблемалар хәл ителә:

-балаларга белем һәм тәрбия бирү,

-эстетик зәвык үсеше,

-әхлакый тәрбия,

-коммуникатив сыйфатлар үсеше,

-аралашу культурасын тәрбияләү,

-ихтыяр көче тәрбияләү,хәтерне үстерү(диалог,моголог) һ.б.

Баланың бөтен тормышы-уен.Уенда бала тирә-юнь турында,җәмгыятьнең законнары,кешеләрнең үзара аралашу матурлыгы турында мәгълүмат алып кына калмый,ә бу дөньяда яшәргә,үзенең мөгамәләләрен төзергә өйрәнә.
Ә бу баланың игътибарлы,яхшы хәтерле,дөрес,матур,әйбәт сөйләшә белүен таләп итә.

Сәхнәләштерү уеннарында катнашып,балалар образлар,төсләр,авазлар аша тирә-юнь белән танышалар,ә сораулар балаларны уйларга,анализларга,
йомгаклау ясарга мәҗбүр итә.Сәхнәләштерү эшчәнлеген алып барганда,һәр бала үзенең кичерешләрен,тойгыларын,теләкләрен,карашларын гадәти сөйләшкәндә генә түгел,ә чит тыңлаучылар алдында күрсәтә алырлык шартлар тудырырга һәм яшьтән үк өйрәтергә кирәк.Еш кына без иң белемле,сәнгатьле сөйләшә белүчеләрне оялчан икәнен,чит кешеләр алдында югалып калуларын күзәтәбез.Бу проблемалар булмасын өчен,балалар бакчасында театр кую бик зур булышлык күрсәтә.Сәхнәләштерелгән уеннар балаларны шатландыралар.Спектакльләрдә катнашып,балалар тирә-юнь
белән,төсләр,авазлар белән танышалар,ә уйланылып куелган сораулар балаларны анализларга,уйланырга,нәтиҗәләр ясарга өйрәтә.Сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәнү барышында сизелмичә баланың сүз байлыгы арта,чиста,
дөрес,аңлаешлы итеп сөйләргә өйрәнә.

Театр – балаларга якын булган сәнгатьнең бер төре. Шуның нәтиҗәсендә заманча педагогика һәм психология алдында торган актуаль проблемалар хәл ителә:

-балаларга белем һәм тәрбия бирү.
-эстетик зәвык үсеше.
-әхлакый тәрбия.
-коммуникатив сыйфатлар үсеше.
-аралашу культурасы тәрбияләү.
-ихтыяр көче тәрбияләү, хәтерне, күзаллауны, фантазияне, сөйләмне үстерү (диалог, монолог)
-уңай эмоциональ кәеф булдыру, киеренкелекне йомшарту, конфликатлы ситуацияләрне уен аша чишү.

Театраль эшчәнлекнең тәрбияви мөмкинлекләре бик зур, аның тематикасы баланың күп кырлы кызыксынуларын һәм теләкләрен кәнәгатьләндерә ала. Бала әйләнә - тирә һәм аның күптөрлелеге белән таныша, үзен әйләндереп алган мохиткә җайлаша, ә тәрбиябенең төгәл куелган сораулары балага уйланырга, анализ ясарга, дөрес нәтиҗә чыгарырга ярдәм итә.
Нинди яшьтә булуга карамастан, кеше әкиятләрдә ниндидер серле, дулкынландырган хәзинә ачарга мөмкин. Бала вакытта әкиятләр тыңлап, кеше үзе дә уйламыйча тормыш турында мәгълүмат туплый, шуңа күрә “Әкият безне нәрсәгә өйрәтә? дигән сорау аша "әкият дәресләрен" танып белү кечкенәдән башланырга тиеш. Һәр баланың күңелендә ирекле театральләшкән уен теләге яшерелгән. Нәкъ менә шул, баланың уйлавын активлаштыра, хәтерен һәм кабул итүен, күзаллавын, фантазияне үстерә,

сөйләм телен камилләштерә. Театраль эшчәнлекнең тәрбияви мөмкинлекләре күпъяклы: аның тематикасы чикле түгел, шуңа күрә ул баланың кызыксынуларын һәм теләкләрен кәнәгатьләндерә ала. Театраль эшчәнлектә катнашып, бала әйләнә – тирә һәм аның төрлелеге белән - образлар, төсләр, авазлар, музыка аша таныша, тәрбияченең дөрес куелган сораулары, балага уйларга, анализ ясарга, нәтиҗә чыгарырга ярдәм итә. Нәкъ менә театральләшкән эшчәнлек сәнгатьле сөйләм, инлеллектуаль һәм әдәби – эстетик тәрбиягә караган тәрбияви бурычларның күбесен чишәргә ярдәм итә. Театральләшкән эшчәнлек беренче чиратта – ул импровизация, предмет һәм авазларны җанландыру. Ул башка төрле эшчәнлекләр белән дә тыгыз бәйләнгән – җыр, көйгә хәрәкәтләнү, тыңлау. Алар барысы даербөтен эшчәнлек булып торалар.

Театраль эшчәнлек – бала иҗатының иң киң таралган төре. Образга кереп, бала төрле рольләрне уйный, аннан үзенә эмоциональ ләззәт ала. Театраль эшчәнлек шөгыльләре баланың кызыксынуларын, сәләтләрен һәм мөмкинлекләрен үстерә, бала яңа белемнәр алырга ашкына, үз максатына ирешергә ярдәм итә.

Программада катнашучылар: Мәктәпкәчә яшьтәге балалар 5-6 яшь,театр түгәрәге җитәкчесе, ата-аналар.

Программаны тормышка ашыру вакыты: 9 ай

Көтелгән нәтиҗәләр:

-балаланың милли культура,театр,артистлар дөньясы турында күп мәгълүмат белүе;
-балаларның бәйләнешле сөйләм телләре үсү,сүзлек запасы артуы;
-әкиятләр аша балалар кешеләргә хас уңай сыйфатлар белән очраша (миһырбанлык,шәфкатьлелек һ.б),әхлак тәрбиясенә өйрәнү;
-өстәл театры,магнитлы театр сәхнәләштерә алуы;
-сәхнәләштерү уеннарын үзләштерү ярдәмендә балаларның интонацияләре яхшыру, башка катнашучылар белән аралашу осталыклары арту, килешү, конфликтлы ситуацияләрне чишә белү мөмкинлекләре туу;
-сәхнә тормышында үзеңне иркен тоту күнекмәләренә төшенү;
-үз туган ягыңның сәнгать кешеләре турында мәгълүмат алу;
-гаилә белән балалар бакчасы арасында җылы элемтә була җылы мөнәсәбәт урнаша.
- балаларның әкиятләр белән кызыксынулары үсүе, коллектив эшендә катнашу теләге, матурлыкка омтылыш, сәнгать кешеләренә хөрмәт , театраль эшчәнлек аша иҗади шәхес тәрбияләнүе, сөйләм телләре баю.
-эстетик, иҗади зәвыклары үсү.
- театр сәнгатенә карата мәхәббәт, татар телен өйрәнүгә кызыксыну уяну.
- балаларның театр һәм театр төрләре турында белемнәре барлыкка килү.

- әкият геройларының хис – тойгыларын, халәт – кичерешләрен дөрес тасвирлый белергә өйрәнү.
- төрле театральләшкән тамашалар күрсәткәндә балаларда артистлык сәләтләре үсү.
- рольләрне тырышып башкару, атрибутларын һәм җиһазларын эш беткәч урынына алып кую, сакчыллык күнекмәләре формалашу.
-мәктәптә укырга өйрәнүгә әзерлек формалашу, сенсор һәм моторик күнекмәләре киңәю.

Программаның билгеләнеше:

5-6 яшьлек балалар белән татарча театр түгәрәге айга 8 тапкыр,атнага 2 мәртәбә үткәрелә.Балаларның сәхнәләштерү эшчәнлеге көннең икенче яртысында уза.Түгәрәкне үткәрү вакыты: зурлар төркеме- 25- 30минут

Түбәндәге принципларга таянып эшләү мәҗбүри:
-педагогның әзерлеге;
-педагогик процессны оештыруның бөтен формаларын куллану;
-барлык баланың максималь актив катнашуы;
-бай эчтәлекле,темаларның һәм методик алымнарның төрлелеге;
-иптәшләре һәм педагоглар белән хезмәттәшлек.
Программа материалын өйрәнү 36 сәгатькә исәпләнә.
Сәхнәләштерү эшчәнлеге:

- курчак театры карау һәм алар буенча әңгәмә оештыру;
- уен- драматизацияләр;
- сәнгатьле итеп сөйләү күнегүләре;
- этика буенча аерым күнегүләрне үз эченә ала.

Ә менә тәрбияче үзе сәнгатьле итеп сөйләү генә түгел, күрә, ишетә белергә, актерлык, режиссерлык осталыгына да әзер булырга тиеш. Тик ул үзенең актерлык осталыгы белән оялчан баланың уйнау теләген бетереп, караучыга әйләндерергә тиеш түгел. Балалар ялгышудан куркырга, гел караучы гына яки гел катнашучы гына булырга тиеш түгел.
Рольләргә бүлгәндә төрле алымнар кулланыла:

- баланың теләге буенча роль сайлау;
- төп рольләргә оялчан балаларны билгеләү;
- карточкалар буенча рольләргә бүлү;
- парлап уйнау.

Монда ике проблема килеп чыгарга мөмкин:

- һәр балага рольләр житмәсә нишләргә;
- тискәре рольләрне кем уйнар

Беренче проблеманы балаларны төркемнәргә бүлеп чишеп була. Ә икенчесен аңлатырга: әкияттә, сәхнәдә барысы да артистлар. Ә артист уңай рольне дә, тискәре рольне дә уйный белергә тиеш. Тискәре рольне уйнау күпкә катлаулырак та, һәр бала тискәре рольне дә, уңай рольне дә уйный белергә тиеш.

Эчтәлекне тәэмин итү принциплары:

Үзләштергән белем һәм күнекмәләрнең балага рус әдәбиятын һәм башка милләтләр әдәбиятын үзләштергәндә дә ярдәм итә ала торган булу зарурлыгы.

- Аңлаешлылык (доступность) принцибы.

Баланың нигез белемнәренә таянып, проблемалар, каршылыклар аша җиңеп чыгарлык, көче җитәрлек әсәрләрнең кулланышка куелуы.
Белем бирүдә фундаментальлек принцибы

- Мотивлылык принцибы.

Балаларның тормыш тәҗрибәләре, кызыксыну даирәләре белән тәңгәл килерлек, гыйбрәт яисә үрнәк алып тормыш тәҗрибәләрен баетырлык әсәрләрнең генә кулланышка куелуы. Танып-белү процессының психологик иркенлек шартларында оештырылу зарурлыгы.

- Күп мәдәни нигезлелек (поликультуралылык) принцибы.
  Гомумкешелек кыйммәтләренә, сәнгать әсәре тудыра алган авторга (төрле милләт халкына да) ихтирам һәм кызыксыну хисләре уяну өчен; программа таләп иткән төп төшенчәләрнең татар һәм рус телләрендә үзләштерелүе өчен җирлек тудырылу.
- Системалы эшчәнлек (системно- деятельностный подход) принцибы.
  Программа таләп иткән эчтәлекне гадидән катлаулыга принцибы нигезендә бербөтен буларак үзләштерелүе тәэмин ителү.

Программаны тормышка ашырганда, балалар белән эштә, түбәндәге формалар кулланыла:

-Әкиятләрне уку һәм күмәк анализ ясау.
-әкият өлешләрен уйнау.
-компьютер кулланып, әкиятләр, такмаклар, шигырьләр тыңлау.
-Режиссер уены (төзелеш һәм дидактик материал белән).
-Әкиятләрдәге вакыйгаларны комментарий бирү аша рәсемдә чагылдыру яки буяу.
-Сүзле, өстәл һәм хәрәкәтле уеннар.
-Пантомимик этюдлар һәм күнегүләр.
-сулыш гимнастикасы.
-Артикуляцион гимнастика.
-Сүзле бармак уеннары.
-Тизәйткечләр өйрәнү.

Балалар белән эшләү кагыйдәләре:

-Балаларның теләге буенча роль сайлау;
-Өйрәнгән әдәби әсәрне бергәләп уйнарга теләк уяту;
-Һәр баланың уйнаган ролен, яулаган уңышларын билгеләү;
-театр эшчәнлеген төрләндереп тору, яңа бурычлар кую, еш репетицияләрне булдырмау;

Балаларның көтелгән белеме :

-Мөстәкыйль рәвештә әкият, шигырь, җыр сайлый ала;
-Төрле әкият героен сурәтли белергә өйрәнә;
-Тизәйткечне, җөмләләрне төрле интонация, төрле темпта әйтә ала;
-Әкиятләр буенча этюдлар уйлап таба;
-Гади диалог төзи ала;
-Рольләрне һәм йөкләмәләрне үзара бүлә белә.

Театраль эшчәнлек белән шөгыльләнеп балаларда:

-Үз – үзләрендә ышаныч.
-коллективта уйный алу сәләте барлыкка

Күрсәтмәлелек чаралары:

-театраль ширма,битлекләр,костюмнар, йомшак уенчыклар, иллюстрацияләр,рәсемнәр,өстәл арты уеннары,слайдлар,мультфильм җыентыклары,музыкаль бизәлеш өчен дисклар,агачлар,өй ширмасы ,төрле зурлыктагы кәрзиннәр,кечкенә чиләкләр,көянтә,өстәл,урындыклар, кечкенә караватчигелгән сөлгеләр,ашъяулык,агач төпләре,бүрәнә,эскәмья, чәчәкләр,шарлар,койма,мич,ноутбук,проектор,экран.

Эш формалары:

-ата-аналарның фикерләрен өйрәнү;
-экскурсияләр;
-кечкенәләр каршында чыгыш ясау;
-татар халык авыз иҗаты,матур әдәбият үрнәкләре белән танышу;
-тел гимнастикасы,артикуляцион күнегүләр ясау;
-очрашулар;
-әңгәмә,фикер алышулар;
-рәсемнәр,иллюстрацияләр,мультфильмнар карау;
-җырлы-биюле,сүзле,өстәл арты уеннары;
-ата-аналар өчен йомгаклау күңел ачу кичәсе.

Программаның тематик планы

№	Ай исеме	Тема	Сәгать саны
1	Сентябрь	**“Театр яктылыкка,нурга илтә”**	8 сәгать
		1 атна.”Без –яшь артистлар”.	
		2 атна.”Бармак уеннары “ көне.	
		3 атна “Нәрсә ул театр? Театр турында әңгәмә.	
		4 атна.”Театрда нинди һөнәр ияләре эшли?” Дөрес сулыш алу һәм артикуляциягә уен-күнегүләр.	
2	Октябрь	1атна. “Балалар бакчасында театраль эшчәнлек” .Әңгәмә. “Театр илендә “	
		2 атна.Җырлы –биюле уеннар. “Башмакчы “ уенын өйрәнү.	
		3 атна. Балалар бакчасында Әлмәт “Алина” курчак театры белән танышу.Курчак театры карау.	
		4 атна.Тавышларның төрле төсмерләре.	
3	Ноябрь	**“Сөмбеләгә-кунакка!”**	
		1 атна.“Аюның туган көне”әкиятен сәхнәләштерүгә әзерлек.	8 сәгать
		2 атна.Рольләргә бүлү,өйрәнү. Репетицияләр.	
		3 атна.Әкият өчен “Дуслык” җырын өйрәнү. Репетицияләр.	
		4 атна.Ата-аналар өчен күңел ачу кичәсе.”Сөмбеләгә-кунакка!”	
3	Декабрь	**“Борын-борын заманда”**	8 сәгать
		1 атна.”Татар халык уеннары көне”. “Кәрия-Зәкәрия” ”Интонация:икеләнәбез,сокланабыз, аптырыйбыз,куанабыз!”	
		2 атна.”Әкиятләр көне”. Тавышның төрле төсмерләре.	.

		3 атна.”Без,без,без идек...” Мимика һәм ымнар.	
		4 атна. Сөйләм әдәбе.”Тылсымлы сүзләр”.	
4	**Январь**	**“Театр дөньясы –серле,кызык һәм мавыктыргыч”**	8 сәгать
		1 атна.”Ике кыз ” татар халык әкиятен сәхнәләштерүгә әзерлек эшләрен башлау .	
		2 атна.Репетицияләр. Дөрес сулыш алу һәм артикуляциягә уен-күнегүләр.	
		3 Эх ,Зилем-Зиләле “ татар халык уенын өйрәнү. Репетицияләр.	
		4 атна.Мультфильмнар карау. Репетицияләр.	
5	**Февраль**	**”Әкият сөйлим сезгә,тезеп сүзләрен сүзгә!”**	8 сәгать
		1 атна.”Алиш абый әкиятләре-үзе бер кызык дөнья!”. 1 атна.А.Алиш әкиятләренә мультфильмнар карау.	
		2 атна.Театр төрләре белән танышу. Татар халык авыз иҗаты белән танышу.	
		3 атна.”Минем яраткан әкият героем”(рәсем ясау) Дөрес сулыш алу һәм артикуляциягә уен-күнегүләр.	
		4 атна.”Без әкият яратабыз”(кечкенәләр төркеме өчен әкият күрсәтү)	
6	**Март**	**“Бергәләп басыйк әле,түгәрәк ясыйк әле”**	8 сәгать
		1 атна.”Театр ул-актер һәм тамашачы.” “Түгәрәк уеннары “ өйрәнү.	
		2 атна.Мимика һәм жестлар. Сүзле уеннар.	

		3 атна.”Әкиятләр иленә сәяхәт “ Әкиятләр карау.	
		4 атна.Безгә кунак килде. Такмаклы уеннар өйрәнү.	
7	**Апрель**	**”Тукайның әкияти иленә күңелле сәяхәт”.**	8 сәгать
		1 атна.”Туган телем-иркә гөлем”. Мультфильмнар карау.	
		2 атна. Г.Тукай.” Мультфильмнар көне “	
		3 атна.Г.Тукай.”Кызыклы шәкерт” шигырен сәхнәләштереп уйнау.	
		4 атна. .”Без -Тукай оныклары”. Ата-аналар өчен бәйрәм иртәсе	
8	**Май**	**“Барыбызга бер шатлык,бер кызык уен таптык”.**	8 сәгать
		1 атна.”Татар халык уеннары көне” Җырлы-биюле уен.”Куш кулым “	
		2 атна.Актер остаханәсе.	
		3 атна.Театраль калейдоскоп.	
		4 атна.Ата-аналар өчен күңел ачу кичәсе.”Әкияттә кунакта”.	

Программаның комплекслы-тематик планы

Сентябрь

1 нче түгәрәк эше.
Тема:"Без –яшь артистлар".
Максат:театр дөньясына балада кызыксыну уяту,театр сәнгате аша балаларның иҗади сәләтләрен үстерү.
Эчтәлеге:
1.Әңгәмә-сөйләшү.
2.Иллюстрацияләр,рәсемнәр карау.
3."Шалкан" әкияте буенча анимацион сюжет карау.
4."Шалкан "әкиятен уйнап карау.
Кулланылган материал:иллюстрацияләр,слайдлар,рәсемнәр,музыкаль бизәлеш диск №3,"Минем өем" анимацион сюжет.

2 түгәрәк эше.
Тема:"Бармак уеннары көне".
Максат:балаларның сөйләм телен үстерүгә йогынты ясаучы кул чукларының хәрәкәтчәнлеген тәэмин итүче бармак уеннары уйнау.Ихтиярый хәтер сәләтен үстерү.Игътибарлылык тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1."Бармак уеннары" өчен курчаклар күргәзмәсен карау.
2.Таныш бармак уеннарын уйнап карау.(Мәсәлән:"Бармак,бармак кайда булдың?")
3.Яңа уенның сүзләрен өйрәнә башлау.
4.Төрле курчаклар белән ирекле,иҗади уеннар.
театр дөньясынабалада кызыксыну уяту,театр сәнгате аша балаларның иҗади сәләтләрен үстерү.
Кулланылган материал:иллюстрацияләр,слайдлар,рәсемнәр,музыкаль бизәлеш диск №3,"Минем өем" анимацион сюжет.

3 түгәрәк эше.
Тема:"Нәрсә ул театр?"
Максат:Театр дөньясы белән танышуны башлау һәм балада кызыксыну уяту,театр сәнгате аша балаларның иҗади сәләтләрен үстерү.
Эчтәлеге:
1.Әңгәмә:"Нәрсә ул театр?"
2.Иллюстрацияләр,слайдлар,рәсемнәр карау.
3.Пантомимо күнегүләре.
4. "Җырлы-биюле уен.Җырлы-биюле уен."Эх,Зилем-Зиләле.".
Кулланылган материал:иллюстрацияләр,слайдлар,рәсемнәр,музыкаль бизәлеш диск №3

4 түгәрәк эше.
Тема:”Театрда нинди һөнәр ияләре эшли?”
Максат:балаларны театрда эшләүче төрле һөнәр ияләре белән таныштыру:артист,актер,режиссер,рәссам,костюмер,билет сатучы,чәчтараш һ.б.Һәр һөнәр иясенә үзенчәлекле якларны ачыклау,фикер алышу.Кызыксынучанлыкларын үстерү,белемнәрен баету.
Эчтәлеге:
1.Әңгәмә-фикер алышу.
2. Слайдлар,рәсемнәр карау.
3.Һөнәрләр турында табышмаклар.
4.Иҗади биремнәр эшләп карау.
Кулланылган материал:тылсымлы чәчәк,слайдлар,рәсемнәр,”Гөлбакча” хрестоматия.

Октябрь

1 нче түгәрәк эше.
Тема : “Балалар бакчасында театраль эшчәнлек**”.** Әңгәмә: “Театр илендә”
Максат :Театр дөньясы белән танышуны башлау һәм балада кызыксыну уяту,театр сәнгате аша балаларның иҗади сәләтләрен үстерү.
Эчтәлеге:
1.Әңгәмә:”Нәрсә ул театр?”
2.Иллюстрацияләр,слайдлар,рәсемнәр карау.
3.Пантомимо күнегүләре.
Кулланылган материал:иллюстрацияләр,слайдлар,рәсемнәр,музыкаль бизәлеш диск №3

2 нче түгәрәк эше.
Тема :.Җырлы –биюле уеннар.“Эх,Зилем-Зиләле “ уенын өйрәнү.
Максат : балаларга татар халык авыз иҗаты аша телебезнең байлыгын,матурлыгын күрсәтү.Туган телебезне ярату,зурлау,аңа соклану хисләре тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Әңгәмә-сөйләшү.
2.Балалар теләге буенча татар халык уеннары уйнау:
“Эх,Зилем-Зиләле “ уены.
3.Җырлы-биюле уен.”Түбәтәй”
Кулланылган материал:”Гөлбакча”,”Балачак аланы” хрестоматияләре, “Бәйрәмнәр” китабы,түбәтәй,”Җырлап-биеп уйныйбыз” дискы.

3 түгәрәк эше.
Тема:Балалар бакчасында гастрольгә килгән Әлмәт шәһәренең “Алина” курчак театры белән танышу.
Максат:балаларны курчак театры белән якыннан таныштыру,театр турында күзаллауларын баету.
Эчтәлеге:
1.театрга сәяхәт,фикер алышу,фотога төшү.
Кулланылган материал:”Алина” курчак театры.

4 нче түгәрәк эше.
Тема :Тавышларның төрле төсмерләре.
Максат :балаларны яңа төшенчә **тембр** белән таныштыру.аның мәгънәсен ачып бирү.Кешеләрнең бе-берләре белән ничек сөйләшүләренә карап интонация үзгәрүен төрле ситуацияләр аша күрсәтү.Янәшәдәге иптәшеңне ишетә һәм тыңлый белү кебек сыйфатлар тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Әңгәмә-сөйләшү.
2.Уен:”Тавышыннан таны”.
3.”Өч аю” әкияте аша тавышларны аерып ала белү,геройларны танып уйнау.
4.Үзләре яттан белгән шигырьне дуслары каршында сөйләү.
Кулланылган материал:төрле тембрга аудиоязмалар,кечкенә бүләкләр.

Ноябрь

1 түгәрәк эше.
Тема:“Аюның туган көне”әкиятен сәхнәләштерүгә әзерлек
Максат: “Шалкан “ әкиятен искә төшерү**,** балаларда ихтиярый хәтер сәләтен үстерү,сәхнәдә чыгыш ясыйсы килү теләген хуплау.
Эчтәлеге:
1.Әкиятне видеоязмада карау.
2.Геройларга характеристика бирү.
3.Үзләренә уйнап карарга тәкъдим итү.
4.Өстәл арты курчаклары белән иректә уйнап карау.
5.Индивидуаль эш.(татар авазларының дөрес әйтелеше өстендә күнегүләр)
Кулланылган материал:видеоязма,ноутбук,проектор,өстәл арты театры өчен курчаклар.

2 түгәрәк эше.
Тема:Рольләрне бүлешү,репетицияләр. “Аюның туган көне “ әкияте.
Максат:баланыңмөмкинлекләрен,холыкларын,теләкләрен истә тотып,үзара рольләрне бүлешү.Сүзләрне истә калдыру,рольгә керергә ярдәм итү.Иптәшләре алдында оялмыйча, кыю чыгыш ясарга күнектерү.Эстетик зәвык тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Әкиятне күрсәтүгә әзерлек.

-рольләрне бүлү,өйрәнү.
2.Дикция һәм сәнгатьлелек өстендә индивидуаль эшләү.
3.Костюмнар сайлау.
Кулланылган материал:музыкаль бизәлеш,костюмнар һәмм атрибутлар әзерләү,"Җырлап-биеп уйныйбыз" дискы,"Минем өем" дискы.

3 түгәрәк эше.
Тема:Рольләрне бүлешү,репетицияләр. "Аюның туган көне ".
Максат:баланыңмөмкинлекләрен,холыкларын,теләкләрен истә тотып,үзара рольләрне бүлешү.Сүзләрне истә калдыру,рольгә керергә ярдәм итү.Иптәшләре алдында оялмыйча, кыю чыгыш ясарга күнектерү.Эстетик зәвык тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Әкиятне күрсәтүгә әзерлек.
-рольләрне бүлү,өйрәнү.
2.Дикция һәм сәнгатьлелек өстендә индивидуаль эшләү.
3.Костюмнар сайлау.
Кулланылган материал:музыкаль бизәлеш,костюмнар һәмм атрибутлар әзерләү,"Җырлап-биеп уйныйбыз" дискы,"Минем өем" дискы.

4 түгәрәк эше
Тема:"Сөмбеләгә-кунакка"**.**
Максат:эти-әниләр өчен түгәрәк эше күрсәтү:күңел ачу кичәсе –"Сөмбеләгә-кунакка".
Эчтәлеге:
1.Әкият күрсәтү.
2.Җырлы-биюле уеннар."Кәрия-Зәкәрия"(ст.гр.)
3.Хәрәкәтле уеннар."Төлке һәм куяннар"."Аю һәм бүре".
4.Такмаклы уеннар.
Кулланылган материал:"Җырлап-биеп уйныйбыз" дискы,"Балачак-уйнап-көлеп үсәр чак",(авторы),музыкаль үзәк.

Декабрь

1 нче түгәрәк эше.
Тема:"Татар халык уеннары көне."
Максат:балаларга татар халык авыз иҗаты аша телебезнең байлыгын,матурлыгын күрсәтү.Туган телебезне ярату,зурлау,аңа соклану хисләре тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Әңгәмә-сөйләшү.
2.Балалар теләге буенча татар халык уеннары уйнау:
"Эх,Зилем-Зиләле " уены.
3.Җырлы-биюле уен."Түбәтәй"
Кулланылган материал:"Гөлбакча","Балачак аланы" хрестоматияләре, "Бәйрәмнәр" китабы,түбәтәй,"Җырлап-биеп уйныйбыз" дискы.

2 нче түгәрәк эше.
Тема:”Әкиятләр көне”.
Максат:әкият геройларының характерларын ачыклап бирә белергә өйрәтү,уенда аларны мимика,хәрәкәт аша күрсәтә белү күнекмәләрен үстерүне дәвам итү.Балаларда әхлакый сыйфатлар тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Язмада “Өч кыз” әкиятен карау,эчтәлеге буенча фикер алышу.
2.Җыр тыңлау.”Әнием”.
3.Дидактик уен.”Әнигә булышам”.
4.Этюдлар.”Песи һәм песи балалары”.
Кулланылган материал:мультфильм җыентыгы,ноутбук, проектор,битлекләр,йомшак уенчыклар,дидактик уен “Әнигә булышам”.

3 түгәрәк эше.
Тема:Мимика һәм жестлар.
Максат:балаларны кешенең эмоциональ халәт төрләре белән таныштыру. Иптәшеңнең йөзенә карап шул халәтне таный һәм аера белү күнекмәләре бирү.Балаларны бер-береңнән оялмаска,кыюрак булырга өндәү.
Эчтәлеге:
1.Рәсемнәр карау.
2.Төрле ситуацияцияләрне мимика ярдәмендә күрсәтү.
3.Уен.”Кечкенә артистлар”
4.Дидактик өй белән уйнау.”Кәефең ничек?”
Кулланылган материал:дидактик өй макеты,рәсемнәр.

4 түгәрәк эше.
Тема:Сөйләм әдәбе:”Тылсымлы сүзләр”.
Максат:балаларны сөйләм әдәбе кагыйдәләренә күнектерү**,**әдәби сөйләм телен баету.Матур,дөрес,аңлаешлы итеп аралашуны хуплау.
Эчтәлеге:
1.Риторика иленә сәяхәт.
2.Кунакка Убырлы килә.
3.Сөйләм әдәбе кагыйдәләрен искә төшерү.
4.Уен:”Мин башлыйм-син дәвам ит” (мәкаль әйтеш)
5.Уен:”Тылсымлы сүзләр” (туп белән)
Кулланылган материал:Убырлы костюмы,туп.
Тема:”Нәни булышчылар”.
Максат:татар халык авыз иҗаты әсәрләрен кулланып,балаларның сөйләм телләрен баету,күңелләрен күтәрү,хезмәт аша әхлак тәрбиясе бирү.
Эчтәлеге:
1.Кунакка әби килә.
2.Такмаза куллану.”Тилгән”.
3.Уен.”Ярма чүпләү”.
4.Җыр тыңлау.”Нәни чебиләр”.

5.Индивидуаль эш.
Кулланылган материал:ноутбук,дисклар,әби костюмы,маскалар,ике савыт ярма,”Мәктәпкәчә тәрбия” китабы,К.В.Закирова,44 бит

Январь

1 түгәрәк эше.
Тема:”Ике кыз ” татархалык әкиятен сәхнәләштерүгә әзерлек эшләрен башлау
Максат:балаларның сәхнәдә чыгыш ясау осталыкларын камилләштерүне дәвам итү.Сөйләм телен активлаштыру,дикция өстендә эшләү.Хәтерне үстерү.
Эчтәлеге:
1.Әкиятне тәрбияче сөйләвендә тыңлау.
2.Эчтәлеге буенча фикер алышу.
3.Татар халык уеннары уйнау.”Чүлмәк сатыш”,”Без,без,без идек...”
4.Яңа уен белән танышу,сүзләрен,кагыйдәләрен өйрәнү.”Самавыр” уены.
5.Авазларның сүздә дөрес әйтелешен ныгыту өчен сүзле уен-күнегүләр. “Безелдәвек”.(индивидуаль эш)
Кулланылган материал:”Балачак аланы”,”Гөлбакча” хрестоматияләре, “Телләр белгән- ил ачар”.К.В.Закирова ,51 бит.

2 түгәрәк эше.
Тема:Репетицияләр. “Ике кыз “ әкияте.
Максат:балаларның сәхнәләштерү осталыкларын үстерү,һәрбер балага якын килеп,иҗади сәләтләрен ачуга ирешү,оялчан,пассив балаларны кызыксындырып уеннарга тарту.Үзебезнең милләтебезгә карата мәхәббәт,горурлык хисләре тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Уеннарның сүзләрен кабатлау,уйнау.
2.Костюмнар сайлау.
3.”Без,без,без идек...” уенын яңа вариантта уйнау.
5.Индивидуаль эш.
Кулланылган материал:атрибутлар,костюмнар,музыкаль бизәлеш.
Тема:Дөрес артикуляция һәм сулыш алу өчен уен-күнегүләр.
Максат:балаларның төркемдә янәшә,дус-тату эшләү күнекмәсен ныгыту. Дөрес артикуляция һәм сулыш алу алымнарын өйрәтү.Түземлек тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Уеннар уйнау:
-“Шар кабарту”.
-“Ватык телефон”.
2.Пантомимик уен:”Әйт әле,кемне күрсәтәм?”
3.Авазларның сүздә дөрес әйтелешен ныгыту өчен уен:
-“Безелдәвек”.
4.Индивидуаль һәм төркемнәрдә эшләү.
Кулланылган материал:уен-күнегүләр өчен атрибутлар.

3 түгәрәк эше.
Тема:Репетицияләр. “Ике кыз “ татар халык әкияте.
Максат:әкиятне өйрәнүне дәвам итү,чыгыш ясау осталыкларын камилләштерү.Татар халкының милли традицияләренә хөрмәт хисе тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Әкиятне кабатлау,авыр үзләштерүче балалар белән индивидуаль эшләү.
2.Җырлы-биюле уен.”Күрсәт әле,үскәнем”.
3.”Энә,җеп,төен”-хәрәкәтле уен.
4.Дикция өстендә эшләү өчен күнегүләр.
-“Җырчы бөҗәкләр”.
-“Тишек туп”.
Кулланылган материал:”Телләр белгән-ил ачар” К.В.Закирова ,28 бит,65 бит,музыкаль бизәлеш.
4 түгәрәк эше.
Тема:”Әкият сөйлим сезгә,тезеп сүзен-сүзгә!”(кечкенәләр төркеме өчен театр күрсәтү)
Максат:һәр балага якын килеп,иҗади сәләтләрен ачу.Уеннар дәвамында татарча сөйләм телен активлаштыру.Әкиятләрдәге милли төсмерләр үрнәгендә тапкырлык,әдәплелек,тыйнаклылык,үз хезмәтең белән башкаларга шатлык китерә белү сыйфатлары тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Театр күрсәтү.
2.Җырлы-биюле уеннар уйнау.”Нәниләр”,”Кайда безнең кулларыбыз?”
3.Кечкенәләргә кул эшләре бүләк итү.
4.Балаларның ирекле,янәшә уеннары.
Кулланылган материал:театр өчен кирәкле атрибутлар,костюмнар, битлекләр.

Февраль

1 түгәрәк эше.
Тема:”Алиш абый әкиятләре-үзе бер серле дөнья!”
Мультфильмнар карау.
Максат:әкиятләргә кызыксыну уяту.Әкиятләр аша балада әхлакый сыйфатлар тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.А.Алиш турында тәрбияче сөйләве.
2.Мультфильмнар карау.“Сертотмас үрдәк” әкияте буенча эшләнгән мультфильмны карау.” “Койрыклар”” әкияте буенча эшләнгән мультфильмны карау.”
3.Фикер алышу.
4.Курчаклар белән сәхнәләштереп уйнап карау.
Кулланылган материал:китаплар,мультфильм (дискта),курчаклар.

2 түгәрәк эше.
Тема:Театрның төрләре белән танышу.
Максат:балаларны театрның төрләре белән таныштыруны дәвам итү. Курчакларны дөрес йөртү техникасын күрсәтү,күнегүләр ясау.
Эчтәлеге:
1.Курчакларны һәм атрибутларны карау.
2.Диалог төзеп уйнап карау.
3.Үстерешле уен.”Кайсы әкияттән?”
4.Индивидуаль эшләү.
Кулланылган материал:төрле төрдәге курчаклар күргәзмәсе,үстерешле уен “Бу кайсы әкияттән?”

3 нче түгәрәк эше.
Тема:”Бармак уеннары көне”.Татар халык авыз иҗаты белән танышу.
Максат:балаларның сөйләм телен үстерүгә йогынты ясаучы кул чукларының хәрәкәтчәнлеген тәэмин итүче бармак уеннары уйнау.Ихтиярый хәтер сәләтен үстерү.Игътибарлылык тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.”Бармак уеннары” өчен курчаклар күргәзмәсен карау.
2.Таныш бармак уеннарын уйнап карау.(Мәсәлән:”Бармак,бармак кайда булдың?”)
3.Яңа уенның сүзләрен өйрәнә башлау.
4.Төрле курчаклар белән irekle,иҗади уеннар.
5.Индивидуаль эш.
Кулланылган материал:”Бармак театры” өчен курчаклар,музыкаль бизәлеш.

4 түгәрәк эше.
Тема:”Без әкият яратабыз” (кечкенәләр төркеме өчен театр күрсәтү)
Максат:һәр балага якын килеп,иҗади сәләтләрен ачу.Уеннар дәвамында татарча сөйләм телен активлаштыру.Әкиятләрдәге милли төсмерләр үрнәгендә тапкырлык,әдәплелек,тыйнаклылык,үз хезмәтең белән башкаларга шатлык китерә белү сыйфатлары тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Театр күрсәтү.
2.Җырлы-биюле уеннар уйнау.”Нәниләр”,”Кайда безнең кулларыбыз?”
3.Кечкенәләргә кул эшләре бүләк итү.
4.Балаларның ирекле,янәшә уеннары.
Кулланылган материал:театр өчен кирәкле атрибутлар,костюмнар, битлекләр.

Март

1 түгәрәк эше.
Тема:Театр турында әңгәмә .”Театр ул-актер һәм тамашачы”.

Максат:балаларга яңа төшенчәләр бирү,аларның сөйләмдә кулланылуларын активлаштыру:сәхнә,пәрдә,афиша,билет,алкышлар,суфлер,дублер.Кызыксынучанлыкларын арттыру.

Эчтәлеге:

1.Әңгәмә-сөйләшү.

2.Иллюстрацияләр карау.

3.Балаларның сорауларына җавап бирү.

4.Сюжетлы-рольле уен:"Без-артистлар".

5.Балаларга таныш уеннарны уйнау.

Кулланылган материал:иллюстрацияләр,сюжетлы рәсемнәр,сюжетлы-рольле уен өчен атрибутлар,музыкаль бизәлеш.

2 түгәрәк эше.

Тема:Мимика һәм жестлар.

Максат:балаларны кешенең эмоциональ халәт төрләре белән таныштыру. Иптәшеңнең йөзенә карап шул халәтне таный һәм аера белү күнекмәләре бирү.Балаларны бер-береңнән оялмаска,кыюрак булырга өндәү.

Эчтәлеге:

1.Рәсемнәр карау.

2.Төрле ситуацияцияләрне мимика ярдәмендә күрсәтү.

3.Уен."Кечкенә артистлар"

4.Дидактик өй белән уйнау."Кәефең ничек?"

Кулланылган материал:дидактик өй макеты,рәсемнәр.

3 нче түгәрәк эше .

Тема : "Әкиятләр иленә сәяхәт "

4 нче түгәрәк эше .

Тема : "Безгә кунак килде "

Апрель

1 түгәрәк эше.

Тема:"Туган телем-иркә гөлем".

Максат:һәр халыкның туган теле үзенә газиз икәнен аңлату,кеше өчен әһәмиятен аңлату.Туган телгә мәхәббәт тәрбияләү.

Эчтәлеге:

1.Балаларга Г.Тукайның "Туган тел" шигырен сөйләү.

2.Әңгәмә-сөйләшү.

3.Тел турында мәкальләр тыңлау,мәгънәсен аңлату.

4."Түгәрәк ясыйк әле,уртага басыйк әле!"-сүзле уенын өйрәнә башлау.

5.Индивидуаль эш.

Кулланылган материал:Г.Тукай портреты,мәкальләр китабы,"Гөлбакча",

“Балачак аланы” хрестоматияләре.
Тема:Г.Тукай иҗаты буенча мультфильмнар карау көне.
Максат:балаларны Г.Тукайның балачагы һәм иҗаты белән таныштыру.
Бурычлар :Г.Тукай образына,аның күпкырлы иҗатына кызыксыну тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Шагыйрьнең балачагы,иҗаты турында сөйләү.
2.Видеоязма карау.”Тукай турында елъязма” (өзек)
3.Мультфильмнар карау.
4.Китаплар,иллюстрацияләр карау.
Кулланылган материал:Китаплар,иллюстрацияләр,әкият китаплары,видеоязма,мультфильмнар җыентыгы “Туган як әкиятләре”.

2 түгәрәк эше.
Тема:Г.Тукай “.Мультфильмнар көне “
Максат: Г.Тукай әкиятләре белән таныштыру.
Бурычлар :Г.Тукай әсәрләренә кызыксыну уяту. Игътибарлылык тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Викторина:”Бу кайсы әкияттән?”
2.Шигырьләрне сәхнәләштерү элементлары кулланып,сәнгатьле итеп сөйләп карау.
3.Пассив балалар белән индивидуаль эшләү.
4.”Кем тизрәк җыя?” пазл кисәкләреннән әкият җыю.
Кулланылган материал:костюмнар,маскалар.Үстерешле уен:”Әкиятле пазллар”,викторинада җиңүчеләргә күчтәнәчләр.

3 түгәрәк эше.
Тема: Г.Тукай.”Кызыклы шәкерт”,”Бала белән күбәләк” шигырьләрен сәхнәләштереп уйнау.
Максат:шигырьләрне сәнгатьле итеп сәхнәләштерергә өйрәтү,сәнгатьле сөйләм телен баету.Оялчан,пассив балаларның сәхнәләштерү осталыкларын арттыру.Игътибарлылык тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Шигырьләрне сәхнәләштерү элементлары кулланып,сәнгатьле итеп сәхнәләштереп уйнау.
2.Пассив балалар белән индивидуаль эшләү.
3.”Кем тизрәк җыя?” пазл кисәкләреннән әкият җыю.
Кулланылган материал:костюмнар,маскалар.Үстерешле уен:”Әкиятле пазллар”.

4 түгәрәк эше.
Тема:”Без-Тукай оныклары”.
Максат:Г.Тукай турындагы белемнәрен киңәйтү,аның иҗатына уңай караш тәрбияләү.Сәхнәләштерү осталыкларын,сәхнәдә чыгыш ясау мөмкинлекләрен арттыру.Эстетик зәвык тәрбияләү.

Эчтәлеге:
1.Әти-әниләр өчен күңел ачу кичәсе.
Кулланылган материал:декорация,костюмнар,музыкаль бизәлеш.

Май.

1 түгәрәк эше.
Тема:”Татар халык уеннары көне.”
Максат:балаларга татар халык авыз иҗаты аша телебезнең байлыгын,матурлыгын күрсәтү.Туган телебезне ярату,зурлау,аңа соклану хисләре тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Әңгәмә-сөйләшү.
2.Балалар теләге буенча татар халык уеннары уйнау:
“Эх,Зилем-Зиләле”.” “Башмакчы “
3.Яңа уеннар өйрәнү.”Куш кулым”.
Кулланылган материал:”Гөлбакча”,”Балачак аланы” хрестоматияләре, “Бәйрәмнәр” китабы,түбәтәй,кульяулык,”Җырлап-биеп уйныйбыз”

2 түгәрәк эше.
Тема:Кечкенә актер остаханәсе.
Максат:балаларны үз көчләре белән театрга чакыру кәгазьләре ясарга өйрәтү.Уйлап чыгару,иҗади сәләтләрен күрә белү,хуплау.Башлаган эшне азагына кадәр җиткерә белү сыйфаты,чисталык-пөхтәлек тәрбияләү.
Эчтәлеге:
1.Берничә чакыру кәгазе үрнәген карау.
2.Эш барышы турында фикер алышу.
3.Шартлар тудыру,балаларның мөстәкыйль эше.
4.Индивидуаль эш.
5.Күргәзмә.
Кулланылган материал:күрсәтмә һәм таратма материаллар.

3 түгәрәк эше.
Тема:Театраль калейдоскоп.
Максат:балалар белән йомгаклау түгәрәк эшенә җыелу.Иҗади уйлап чыгару сәләтләрен,рольгә керә белүләрен,бергә,янәшә дус эшләүләрен мактау,күрә белү.Эш барышында яхшы кәеф,уңай микроклимат тудыру.
Эчтәлеге:
1.Балалар теләге буенча :”Күңелле уйдырмалар”.
2.Таныш әкиятләрдән өзекләр сәхнәләштерү.
3.Яраткан җырлы-биюле уеннар уйнау:”Түбәтәй”,”Эх,Зилем-Зиләле”, “Чума үрдәк,чума каз”.
4.Курчаклар белән уйнау.
Кулланылган материал:балаларның түгәрәге өчен бөтен шартларны тудыру.

4 түгәрәк эше.
Тема:Ата-аналар өчен күңел ачу кичәсе.”Әкияттә кунакта”.
Максат:балаларда күтәренке кәеф булдыру.
Эчтәлеге:ата-аналар өчен күңел ачу кичәсе күрсәтү.
Кулланылган материал:декорация,музыкаль бизәлеш.

Мониторинг

Музыкаль ное развитие	Передает своводных пластических движениях характер музыки	Затрудняет ся пластичес ких образов в соответст вии с характером музыки	
Основы коллектив ной творческой деятельности	Проявляет инициативу и согласован ность действий с партнерами в планировании коллективной деятельности	Не прявляет инициативы, пассивен на всех этапах работы над спектаклем	

Формы и методы проведения итогов реализации дополнительной образовательной программы.

Основная форма подведения итогов-итоговый отчетный концерт в конце учебного года для родителей участников и гостей.

В конце года участников театрализованный коллектива награждают памятными призами.

На первых этапах обучения особенно большую роль играет совместное сотрудничество с родителями детей.Серьёзное,заинтересованное отношение родителей к занятиям ребенка благотворно сказывается на результате обучения. Связь с родителями устанавливается через проведение, индивидуальных бесед,концертных выступлений для родителей.Они становятся не только преданными помощниками детей и педагога в организации испольнительской деятельности.Но самыми благодарными в концертных зала

Фонотека:

1.Музыкальная классика.(аудиокассеты),СД диски
2.Народная музыка (вокальная,инструментальная,оркестровая)
3.”Җырлап-биеп уйныйбыз”.Казан,”Мәгариф”нәшрияты,2007
4.”Шома бас”.З.Г.Ибрагимова.Компания”Аксу”,2013.

5.”Шома бас”.З.Г.Ибрагимова.Компания”Аксу”.2011.
6.”Татар әкиятләре”.Компания “Аксу”.2012.
7.”Танцы народов Поволжья».Компания «Аксу»,2012.
8.”Музыкаль әкият”.Л.М.Батыр-Болгари.
9.”Туган телдә сөйләшәбез”.Компания “Аксу”.,2012.

Видеокассеталар:

1.Туган як әкиятләре.Издательство.”Татармультфильм”,2017.
2.”Әкиятләр илендә”.”Татарское детское издательство”,2015.
3.Г.Тукай.”Шүрәле”.”Татарское детское издательство”,20164
4.Г.Тукай.”Тылсымлы сәхифәләр”.”Татармультфильм”,2016.
5.”Татар халык әкиятләре”.”Татармультфильм”,2016.
6.А.Алиш әкиятләре.”Татармультфильм”,2017.
7.Г.Тукай:Тормыш юлы һәм иҗаты.Интерактив китап.Казан,2006.

Декорацияләр:

1. “Татар өе”,”Теремкәй”.
2. “Тылсымлы урман”,”Искиткеч бакча”.

Костюмнар:

1.Кыргый хайваннар,йорт хайваннары,бөҗәкләр,кошлар,чәчәкләр, татар халык костюмнары

Реквизитлар:

1.Зур:агачлар,өйләр,агач төпләре,койма,өстәл,эскәмия,сандык.
2.Кечкенә:савыт-саба,самовар,чәчәкләр,кәрзиннәр,ленталар,шарфлар,уенчыклар,

Кулланылган әдәбият:

1.К.В.Закирова.”Әхлак нигезе-матур гадәт”.

2.К.В.Закирова.”Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе”.

3.В.Г.Гомәрова.”Бәйрәмнәр бәйләме”.

4.К.В.Закирова.”Күңел ачыйк бергәләп”.

5.Ф.М.Зиннурова.”Үз илемдә,үз телемдә”.
6.К.В.Закирова.”Балачак аланы”.

7.З.К.В.Закирова.”Балачак-уйнап-көлеп үсәр чак”.

8.”Ачык дәрес” газеталары.

9.”Мәгариф”журналы.

10.З.М.Зарипова.”Үстерешле уеннар”.

11.К.В.Закирова.”Әй уйныйбыз,уйныйбыз”.

12.Р.Ф.Ягфаров.”Ал кирәк,гөл кирәк”.

13.М.Ф.Кашапова.”Уйныйк әле,балалар”.

14.Р.А.Борһанова.”Гөлбакча”.

15.М.Б.Зацепина “Развитие ребенка в театрализованной деятельности” Москва 2010
16.Мерзлякова С. И. Волшебный мир театра. М., Институт повышения

квалификации работников образования, 1995.

17.Т.Н.Караманенко, Ю.Г.Караманенко “Кукольный театр – дошкольникам” М.: Просвещение 1982.
18.“Дөрес сөйләшик”, Методик кулланма., Казан 1999 ел

19.Т.Н.Караманенко, Ю.Г.Караманенко “Кукольный театр – дошкольникам” М.: Просвещение 1982.
20.Е.В. Мигунова. “Театральная педагогика в детском саду” – М.: ТЦ Сфера,

2009. Сорокина Н. Ф. Играем в кукольный театр. М., АРКТИ, 2001, 162 с.